

Til Stortingets energi- og miljøkomité

Tekna innspill til statsbudsjett 2021

Tekna – Teknisk naturvitenskapelig forening er den største masterforeningen i Norge, og den største fagforeningen i Akademikerne med over 86 000 medlemmer. Våre medlemmer har mastergrad eller mer fra tekniske og naturvitenskapelige fagområder.

Karbonfangst og -lagring (CCS) kap. 1840

Tekna er glad for at det etter mange års utsettelse nå blir et fullskalaprojekt for fangst og lagring av CO₂-utslipp fra prosessindustrien på land (CCS). Norge har over mange år brukt milliarder på forskning og utvikling av CCS, og Equinor har benyttet teknologien i mer enn 10 år offshore på Sleipner og Snøhvit. Fagmiljøene har vært utålmodige, og teknologien har lenge vært klar for oppskalering, og industrialisering. CCS er et nødvendig klimatiltak og en industriell mulighet for verdiskaping og arbeidsplasser som nå må gripes.

Vi har merket oss at regjeringen legger fram et forslag som innebærer kun ett fangstanlegg for CO₂. Tekna mener at det svekker fullskalaprojektet at Klemetsrud utsettes med ca. ett år og gjøres avhengig av EU-støtte. Vi minner om at det i utgangspunktet lenge var planlagt tre fangstanlegg, deretter to, og nå kun ett anlegg. For god drift av lagringsdelen av prosjektet er det viktig med en stabil forsyning av CO₂ fra flere anlegg. Det vil også gi bedre læring for framtidige CCS-prosjekter. Suksess-kriteriet er volum, og da må flere industrier enn sement komme i gang.

Avfallsforbrenning er en industri med store utslipp, og med potensiale for et positivt CO₂-regnskap gjennom fangst fra biologisk materiale. Det er vanskelig å se for seg hvordan de store byene kan nå sine CO₂-målsettinger uten fangst fra sine avfallsforbrenningsanlegg.

Tekna mener at oppskalering og industrialisering av CCS må følges av økte forskningsmidler gjennom CLIMIT-programmet. Behovet for forskning er stort nå i en tidlig industrialiseringsfase, og det er viktig å forske både på forretningsmodeller og på teknologi. Det norske fullskalaprojektet forutsetter påfølgende fangst- og lagringsprosjekter i andre land og at det utvikles en internasjonal industri og markeder. Økte forskningsmidler nå vil bidra til å oppnå dette målet. Teknologisenteret på Mongstad (TCM) er verdens mest avanserte arena for testing av teknologier for CO₂-fangst og et godt eksempel på hvordan norske forskningsbevilgninger i dag bidrar for å utvikle og spre teknologi for CO₂-fangst internasjonalt. Sterke fagmiljøer ved NTNU, SINTEF og UiO er også avgjørende for å lykkes framover.

Tekna ber Stortinget avklare at Klemetsrud er en del av det norske fullskalaprojektet og at nødvendige midler for en investeringsbeslutning på nyåret 2021 gjøres tilgjengelig.

Tekna ber Stortinget øke midlene til CCS-forskning for å sikre videre utbygging av fangst- og lagringsprosjekter og de industrielle mulighetene for Norge.

Flytende havvind (kap. 1830)

Tekna er skuffet over manglende satsning på flytende havvind i statsbudsjettet for 2021. Norge har et stort potensial for å bygge opp industri for flytende havvind basert på kompetanse verfts- og offshorenæringen. Norge risikerer å bli utkonkurrert på dette feltet av andre land som satser stort. I Stortingets anmodningsvedtak fra mars 2020 står det at regjeringen må komme tilbake til Stortinget med en «utredning og mulige finansieringsmodeller som kan sikre utbygging og realisering av prosjekter innen flytende havvind». Tekna hadde forventet at regjeringen ville kvittere ut saken i budsjettforslaget nå i høst. Vi mener at en økt satsning på flytende havvind vil være viktig for å sikre høy aktivitet for leverandører til olje- og gassindustrien, som er i en omstillingsprosess.

Stortinget ber regjeringen legge frem en utredning om mulige finansieringsmodeller som kan sikre utbygging og realisering av prosjekter innen flytende havvind i revidert nasjonalbudsjett våren 2021.

Tap av naturmangfold

Tekna viser til at Stortinget har satt ambisiøse mål for å snu negative trender for naturen i Norge. I regjeringens forslag til statsbudsjett for 2021 er imidlertid ikke Stortingets mål fulgt opp med økte bevilgninger.

Vi mener det er behov for styrking på flere områder. Miljøkompetansen i kommunene må økes. Restaurering av natur må prioriteres, og her må man inkludere bynære strøk hvor industriområder kan tilbakeføres. Skogvernet må styrkes. God miljøovervåkning må sikres. Videre må kommunene gis mulighet til å ta større ansvar.

Vi mener det bør utarbeides nasjonale planer for alle hovedøkosystemene (hav, kystvann, ferskvann, fjell, kulturlandskap og åpent lavland, skog, våtmark og polare økosystemer), hvor åpent lavland inkluderer såkalt «semi-naturlige» områder – slik som det artsrike kulturlandskapet i jordbruket. Videre må det legges bedre til rette for kommunale planverk på området.

Tekna ber Stortinget følge opp ambisiøse målsetninger om reduksjon i tap av naturmangfold med nasjonale planer og styrking av bevilgningene.

Enova – kap. 1428

Tekna er glad for styrkingen av Enova i regjeringens budsjettforslag. Enova er en viktig brikke for å komme gjennom en krevende tid og oppnå et klimavennlig og energieffektivt næringsliv på lengre sikt. Tekna støtter at Enovas virkemidler også må kunne rettes mot utslippsreduksjoner med tilgjengelig teknologi innen kvotepliktig sektor. Tekna registrerer at det er gode prosjekter som i dag ikke får støtte, men som vil kunne settes i gang med økte bevilgninger til Enova.

Nysnø og Miljøteknologiordningen – Kap 950, post 90 - Kap 2421, post 76

Tekna mener regjeringens forslag om å styrke Nysnø Klimainvesteringer med 700 millioner kroner er viktig for å flere bedrifter skal kunne utvikle ny, klimavennlig teknologi. Nysnø investerer selv og mobiliserer investorer som utvikler og kommersialiserer miljøteknologi slik at norske bedrifter hevder seg i et framtidsrettet marked. Vi mener det er behov for en styrking av miljøteknologiordningen, og ber om en styrking på 300 mill. kroner. Dette er en ordning som mottar søknader som langt overskrider den foreslåtte rammen i neste års budsjett.

Tekna ber Stortinget øke bevilgningen til miljøteknologiordningen med 300 mill kr.